

Pályázati felhívás

A kecskeméti Katona József Társaság és a Forrás Szerkesztősége szociográfiai pályázatot hirdet

“Rendszerváltás helyben”

címmel. A meghirdetők elsősorban olyan szociográfiai munkákat várnak 15-30 gépelt oldalon, melyek a rendszerváltás helyi (település, intézmény stb.) problémáival, helyzetével foglalkoznak. A pályázók a kéziratra írják rá nevüket és pontos címüket. A borítékon tüntessék fel: Rendszerváltás helyben. Az írásokat a Forrás szerkesztőségének tagjaiból alakult zsűri bírálja el.

Az arra érdemes munkákat a Forrás folyamatosan közölni fogja. Végső beküldési határidő:

1993. március 31.

A legjobb pályamunkákat a zsűri az alábbiak szerint díjazza:

I. díj: 50.000,-Ft

II. díj: 30.000,-Ft

III. díj: 20.000,- Ft

A pályázatokat az alábbi címre küldjék:

Forrás Szerkesztősége,
6001 Kecskemét, Pf. 69.

Eredményhirdetés: 1993. április 18-án.

Katona József Társaság és
Forrás Szerkesztősége

Az oktatásról az IFJÚSÁG '92 konferencián

Május 8-9-én a Parlamentben a MISZOT és az Ezredforduló Alapítvány kezdeményezésére ifjúsági konferenciát rendeztek.

Göncz Árpád köztársasági elnök nyitotta meg az ülészakot, az ifjúság vészterhes helyzetének átgondolására, javítására szólítva fel valamennyi érintettet. Ezt követően Gázsó Ferenc ismertette az ifjúságkutatás legújabb eredményeit, hiteles képet festve a rendszerváltás és a gazdasági-társadalmi válság gyerekeiről és ifjúságáról.

A kormányzat nevében Bárdos Balázs biz-

tosította támogatásáról az ifjúság ügyét.

A plenáris ülést követően szekcióülésekben folytatódott a munka. A nyolc szekció felölelte a problematika teljességét, különös hangsúlyt kapott az ifjúsági munkanélküliség, a vállalkozás mint esélyteremtő lehetőség; szót váltottak az állam szerepéről, illetve az öntevékeny ifjúsági mozgalmak “államképéről”. Szekció tárgyalta a jogalkotás helyzetét – különös tekintettel A gyermek jogairól szóló Egyezmény illetve az Ifjúsági Charta normatív előírásaira. Szekcióülést szerveztek a rendezők az oktatásról is Jásper András (Országos Diák Unió), Mihály Ottó valamint Trencsényi László elnökletével, amelyen elsősorban a közoktatás kérdéseiről esett szó (ezúttal a felsőoktatás problematikája háttérbe szorult – nyilván a résztvevők érdekeltsége okán is).

Az ülészakot a szekcióülésekről elhangzott beszámolók (az ülés érdekközösséget kereső alaphangvételétől élesen elütő váratlan megnyilatkozás – a kormánypártokhoz közel álló néhány ifjúsági szervezet protestált az ifjúsági szervezetek költségvetési támogatásában illetékes parlamenti bizottság javaslatai ellen) után Stumpf István, az Ezredforduló Alapítvány elnöke foglalta össze a konferencia tanulságait, s hívott fel cselekvő összefogásra, összefogott cselekvésre.

A konferencia dokumentumai könyvalakban is napvilágot láttak.

Tárgyszerű, vitatkozó, ám konstruktív légkörben zajlott le a IV. (oktatási) szekció ülése. Ezt elősegítette, hogy a szekció első napi elnöke, Mihály Ottó (pedagógus szakmai szervezetek bizalmából a törvénytervezet szakértői bizottságának tagja) naprakész információkat adott a tervezet szövegezésének állásáról; résztvevők konstruktív dialógust folytathattak a közoktatási tárgyak felelős személyiségével, Dobos Krisztina helyettes államtitkárral, aki a második napi ülésen vett részt.

A szekcióülés mindenek előtt állást foglalt az iskolarendszer “fizikai” állapotáról. “A közoktatási rendszer fenntartási válsága arról tanúskodik, hogy az eljutott működőképessége szélső határaiig. A szétropanás társadalmi veszélyei azért is nagyok, mert ennek közeljövő-

ben bekövetkező robbanási pontjai egybeesnek a magyar társadalom más szempontból is robbanásveszélyes helyeivel. Biztosítani kell – minimumprogramként – az oktatási rendszer feltételeinek szintentartását, minden eszközzel meg kell akadályozni a rendszer összeomlását. Ki kell dolgozni ennek optimális finanszírozási mechanizmusát.”

A finanszírozás kérdéseiről több szó esett. Körvonalazódott, hogy a “finanszírozásban biztosítani kell azt, hogy a források egyre nagyobb százaléka ott jelenjen meg, ahol a ráfordítási szükséglet jelentkezik. Ezzel párhuzamosan – hangsúlyozták a résztvevők – növekedjen az állam egyenlőtlenségeket kiegyenlítő szerepe. Ezt jól kimunkált, jól ellenőrzött automatizmusokkal kell biztosítani!

A hagyományosan számon tartott, szóba jöhető egyenlőtlenségek – területi, települési, etnikai helyzetek – mellett a szekció kiemelten hozott szóba két helyzetet: a tanulói érdekvégyesítés feltételeit tekintve hátrányos helyzetet, illetve azon eseteket, melyekbe azon tanulók kerülnek, akik nem saját önkormányzatuk által fenntartott iskolába járnak”.

A szekció ezt követően a “tanuló mint ember” kérdésköréről cserélt eszmét. Voltaképpen két kérdéskör fogalmazódott meg. Az iskolába való bejutás, mint az egyénhez fűződő jogok kérdése, illetve az iskolában való “benttartózkodás” emberi viszonyainak kérdése. Az első kérdéscsokorral kapcsolatban a javaslatok a következők: maradéktalanul – és az esélyek egyenlősége mellett – érvényesülhessen a szabad iskolaválasztás, a lehetséges mértékig működhessen a szabad tanárválasztás is.

Fontos dolog az, hogy az iskola referenciadokumentumként tárja nyilvánosság elé pedagógiai programját. E programban meghirdetett szolgáltatások, feltételek, a bánásmód sajátosságai stb. eztán szerződésként működjenek, a programtól való eltérés szerződészégeként értékelődjenek.

E kérdések már átvezetnek a tanulói érdekvégyesítés, jogérvényesítés kérdésköréhez. A kérdés tárgyalása azért igényel bonyolult elemzést, mert míg a gyermeki (esetünkben a tanulói) jogok egyetemeseek, a tanulók jogérvényesítési képessége életkoronként eltér. Nyilván ez az elemzés is belejátszott abba, hogy a szekció úgy foglaljon állást: a tanulói érdekvégyesítés megannyi, az iskolák valóságában kialakuló formája szabadon alakulhasson, a sokszínűséget, az alkalmasságra törő változatosságot ne korlátozzák hatalom kijelölte preferenciák.

Biztosítani kell, hogy működjenek az egyéni jogérvényesítés csatornái, kialakuljanak az egyesített-kollektív érdekvégyesítő szervezetek, testületek – ide értve a diákönkormányzatot, akár diákönkormányzatokat, az iskola-

székben kialakuló tanuló-szülő-pedagógus-fenntartó dialógusszervezetet, szükség esetén a jegyzőhöz fordulás mechanizmusát, végző esetben a bíróságot igénybevevő megoldást. Vita alakult ki a “diákjogok szóvivőjének” funkcióját illetően. A mellette érvelők e tiszt biztonsági szerepét, nemkülönben a problémák összegzőjének szerepét hangsúlyozták, vitatói intettek az intézményesülésben rejlő “bumeráng-effektus” veszélyeire. Abban egyetértettek, hogy a diákügyekben szót emelő személyek közösségi-társadalmi kontrollja a legfontosabb.

Ezt követően “kényes” kérdéstről, az iskola és az ideológiák kapcsolatáról esett szó, az iskola világnézeti semlegességének értelmezéséről. A szekció résztvevői – nemzedéki hovatartozásuktól is függetlenül – egyetértettek abban, hogy az iskolában

- az általános műveltség részeként,

- kiterjedten és tárgyilagosan,

- diszkrimináció nélkül adassék tájékoztatás (tanítás) az emberi kultúrában (különösen az európaiban) kialakult eszmerendszerekről.

Ugyanekkor az iskolában a meggyőzés szándékával áramló ideológiák képviselői a lelkiismereti szabadság érvényesítésével, presszió és erőszak kizárásával képviseljék ezen ideológiákat.

Szó esett egy egészen aktuális problémáról is, több iskola napjainkban lezajló “átalakulásáról”. Ezzel kapcsolatban a szekció megjegyzi, hogy “különös – valamennyi egyénre s valamennyi (létező s most alakuló) közösségre, érdekeikre s jogaikra érdemben figyelő tapintattal kell kezelni az iskolák tulajdonjogában bekövetkező változásokat, beleértve az átmeneti-átállási időszakokat.

Végezetül az egyesülési jognak az iskolában való érvényesüléséről esett szó – váratlanul szenvedélyes vitában. Egyetértés abban mutatkozott, hogy A gyermek jogairól szóló Egyezménybe foglalt egyesülési jog és az iskola (együttműködő partnereinek megválasztásában is érvényesülő) autonómiája együtt képezik azt a “mágnes teret”, melyben a kérdést kezelni lehet. A szekcióülés résztvevői úgy látják, hogy – függetlenül szervezetségi “mutatóiktól”, a gyermek- és ifjúsági szervezetek válójában mind a gyermek- és ifjúsági világ egyenrangú civil kezdeményezései, projektszerű mozgalmak. Az iskola világával leginkább a szabad művelődés tevékenységeiben és tartalmaiban találkoznak. Az ajánlatos együttműködésnek e közös tartomány álljon a középpontjában. S hogy a gyermek- és ifjúsági szervezeteknek az iskolák céljaihoz, olykor eszközeihez való hasonlósága, közelsége mellett különbsége, különbözősége is világos legyen, az Ifjúság '92 tanácskozás oktatási szekciója kifejezésre juttatja: az iskolai tanulói érdekvégyesítés szerveinek, testületeinek

szánt források semmi esetre se fordítódjanak gyerek- és ifjúsági szervezetek támogatására.

T.L.

Fórum az oktatásról – Ipolynyéken

Vajon mi vonzotta a CSEMADOK elnökét, titkárát, a nyitrai főiskola dékánhelyettesét, Bauer Edit országgyűlési képviselőt, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének főtitkárát, az Ifjúsági Érdekvédelmi Szervezet titkárát Ipolynyékre, a Palóc Társaság szervezte Mikszáth-napok rendezvényére, a "regionális oktatásügyi fórumra"?

Aligha a magyarországi előadó, aki a magyar oktatási törvénykezés körüli vitákat mint tanulási folyamatot elemezte, egy olyan alkulhelyzet kialakítása körüli küzdelemként, mely helyzetben valamennyi, az iskolázásban érdekelt fél – állam, önkormányzat, helyi társadalom, szülők és maguk a gyerekek – egyenlő eséllyel juthatnak szóhoz az iskoláról szóló döntésekben, s aki a helyirendszer-fejlesztéseket, az "önfejlődő" iskolát állította középpontba, az Ipoly innenső partján működő "Gyümölcsprojekt" példáján. Aligha a szomszédos, salgótarjáni oktatásügyi vezető, aki "cserediákot", sőt "cseretanárt" ígért egy kibontakozó regionalitás jegyében.

A tét ennél jóval nagyobb volt. A nagykürtösi járás (Velké Krts) magyar iskolái pedagógusainak tanácskozása kiélezett politikai küzdelemnek volt pódiuma. Nem csoda! Az Ipoly jobb partján húzódó közigazgatási egység területén szenvedte el a legnagyobb vereségeket a szlovákiai magyar iskolázás. Míg az 1968/69. tanévben 2003, addig a tavalyiban 745 tanuló választotta a magyar iskolát; az egykori 73 osztály helyett ma 33, 19 egykori kisiskolából 2, 6 teljes alapiskolából 3, ezen kívül 2 közös igazgatású iskola működik. (Örvendetes fordulat jele lenne, hogy ez utóbbiakból a csábi iskolában egy év alatt 50-ről 100-ra nőtt a tanulólétszám?) A drámai helyzetről alkotott képünk tovább komorul, ha megtudjuk: a 80 pedagógusnak fele elmúlt 50 éves!

A jeles kisebbségi politikusok, pártok, intézmények képviselői a keményedő kezű szlovák kormányzattal folytatott bonyolult küzdelmeikről szóltak, ehhez kértek támogatást a járás magyar pedagógusaitól. A helyzetre jellemző, hogy a Köztársaság területén csupán a cseh törvény adta az önkormányzatok kezébe az iskolát, Szlovákiában az állami tanügyi hivatalok szigorú ellenőrzést gyakorolnak (akkor is, ha például a szóban forgó összejöveteleken nem képviseltették magukat). A magyar politikai erők követelése három pontban foglalható össze: biztosítani

– haladéktalanul Nyitrán a magyar pedagógusképzést;

– főosztályi szintű irányítást, koordinációt a minisztériumban a magyar iskolaügynek; s végül:

– kulturális és oktatásügyi autonómiát.

Hamar kitűnt: e célok elérésben a különböző politikai erők, szervezetek különböző taktikát követnek. E viták és szemrehányások hamar felszínre kerültek a korreferátumokat követő válaszok és viszontválaszok fojtott indulatában. Offenzív magatartásra szólított az Együttélés képviselőasszonya, elpanaszolva, hogy míg a Maticához (a szlovák nemzeti szervezethez) naponta negyvenesével érkeznek panaszos levelek, nemzeti sérelemlről szóló tudósítások, addig a magyar pedagógusok alig ragadnak tollat, nem ostromolják a hivatalokat. A taktikai nézetkülönbség kiéleződik a pedagógusképzés ügyében is. Utóbiak radikális követelése a magyar kar létrehozása Nyitrán (ahol egyetemi fejlődés körvonalazódik), mások a nemzetiségi kultúra karának hamarabb legitimálható keretei közt kívánnak mozgástérhez jutni.

Ezenközben gyarapodnak a magyarországi kapcsolatok. Az SzMPSZ jó kapcsolatai révén egyre több szlovákiai magyar pedagógus jut hazai továbbképzéshez, tankönyvakciók is sorra kerültek. Pukkai László főtitkár nagy fontosságot tulajdonított a "népi diplomáciának", magyarországi magyar és szlovákiai magyar iskolák gazdagodó testvérkapcsolatának. Nem ritka már az átjáró tanuló sem, 30-ra rúg a határmenti palóc városok középiskoláiban továbbtanulók száma.

A pódium "túloldaláról" félénken megszólaló pedagógus kollégák – örömmre – visszaigazolták hozzászólásomnak a "gyermekközpon-tú" (progresszív) pedagógiáknak szükségességéről szóló gondolatait, erősödni látszik az a nézet, mely szerint az "erkölcsi kötelesség" mellett valódi "érdekeltséget" is kell teremteni a magyar iskolák köré, a minőséggel versenyre kelni, minőségi oktatással vonzani a magyar szülők és gyerekeik érdeklődését.

Alighanem e gondolatokra mosolygott az ünnepi dekorációról a 400. születésnapját ünneplő Mester, Comenius is, s alighanem ilyenkor pőfékelt elégedetten a tájegységi "népléleknek" máig érvényes kiváló leírója, az ugyancsak e napokban megünnepelt (születésének volt 145. évfordulója) író, a helybéli Palóc Társaság ihlető hőse, Mikszáth Kálmán is.

T.L.

Erika Landau nevelésfilozófiai hitvallása

A Magyar Pszichológiai Társaság és a Magyar Tehetséggondozó Társaság vendégeként hazánkban tartózkodó világhírű kreativistá népes közönség előtt tartott előadást Buda-

pesten – szakmánkban szokatlan könnyedséggel, iróniával, olykor öniróniával.

Az előadás során kifejtette "credo"-ját. Tömören összefoglalva ez az alábbi:

– Individualizálás szemben a konformizálással

– Az ismerttől haladni a nem-ismert felé

– A folyamat öröme s nem csupán teljesítményöröm

– Kérdések s nem csupán tények

– Interdiszciplinaritás s nem kategóriákban való gondolkodás

– Orientáció a jövőre s nem a múltba

– Tanulás játékkal

– Szociális s nem csupán individuális tanulás

Iskolapszichológia c. kiadványsorozat

A sorozatban az alábbi füzetek jelentek meg:

P. Balogh Katalin – Szitó Imre: Az iskolapszichológia néhány alapkérdése; ára 30,- Ft

Szitó Imre: A tanulási stratégiák fejlesztése; ára 40,- Ft

Kalamár Hajnalka: A "CAT" bemutatása és használati lehetőségei az iskolában; ára 30,- Ft

Sziszik Erika: A "JEPQ" személyiség-kérdőív ismertetése; ára 30,- Ft

P. Balogh Katalin: Készségfejlesztő eljárások tanulási zavarokkal küzdő kisiskolásoknak; ára 40,- Ft

Kalamár Hajnalka: Tíz alkalom – Tanulási zavarok korrekciójához kapcsolódó fejlesztő program tapasztalatai és lehetőségei; ára 30,- Ft

Kreácsik Judit: A WARTEGG-TEST bementése és iskolai alkalmazásának lehetőségei; ára 50,- Ft

Szitó Imre: Kommunikáció az iskolában; ára 50,- Ft

dr. Bugán Antal – dr. Kalamár Hajnalka – Vozár Anna - Homoki Zsuzsa: Csoportmódszerek az iskolában (Kísérletek); ára 40,- Ft

Czvik Éva – Sziszik Erika: Kísérleti tapasztalatok a kompetencia fejlesztéséről; ára 40,- Ft

T.B. Gutkin – M.J. Curtis (Ismerteti Balogh B. Márton): Az iskolai konzultáció elmélete és technikái; ára 30,- Ft

dr. Kalamár Hajnalka: Kreativitás és kommunikáció-fejlesztés serdülők önismereti csoportjában; ára 40,- Ft

Martonné Tamás Márta: Pályaválasztás és szelekció

Sallay Hedvig – Perge Judit: A szociometriai módszer alkalmazása alsó- és középfokú oktatási intézményekben; ára 50,- Ft

Magyar Judit: Egy kiscsoportos fejlesztő

program kísérlete (Tanulási és magatartási gondokkal küzdő gyerekek számára); ára 50,- Ft

Fürcht L. – Hegyiné F. G. – Martonné T. M. – Szitó I.: Tanulási készség tréning serdülők számára; ára 50,- Ft

Bácskai Júlia: Kezdeti tapasztalatok "saját élményem" az iskolapszichológiáról; ára 50,- Ft

Nagyné dr. Elek Eszter: A diagnosztikai és fejlesztő munka lehetőségei a gimnáziumban

Gyenei Melinda: Kísérleti tapasztalatok az iskolai motíváció mérése terén; ára 50,- Ft

P. Balogh Katalin: Módszerek a tanulási zavarok csoportos szűrésére és korrekciójára; ára 50,- Ft

Kalamár Hajnalka: Tanulási zavarok korrekciója és személyiségfejlesztés; ára: 50,- Ft

Bácskai Júlia: Önismereti csoportok céljai és módszerei. Alkalmazásuk egészséges kamaszok csoportjában; ára: 50,- Ft

Kuhn Gabriella: A beszédészlelés fejlesztése óvodásoknál és kisiskolásoknál

Gyarmathy Éva: Játékkatalógus; ára: 50,- Ft

A kiadványok megvásárolhatók (naponta 8-12-ig, készpénzzel), illetve postán megrendelhetők (fizetés átutalással vagy utánvétellel):

ELTE BTK Társadalom- és

Nevelépszichológiai Tanszék

1064 Budapest, Izabella u. 46. II. 203.

Releváns tudás az iskolában

1990 óta harmadszor hívta tapasztalatcserére az OKI Iskolafejlesztési Központja (társulva érdekelt szervezetekkel, intézményekkel) azokat a pedagógusokat, szakembereket, akik a gyakorlatias képességek, tudások, intenzívebb iskolai tanítását szorgalmazták. Az első, budapesti tanácskozáson elsősorban arról esett szó, hogy az iskola hitelvesztésén segíthet, ha a tanulóknak releváns tudás megszerzésének élményét nyújtja. Ekkor "tisztázták" azt a tantervelméleti kérdést is, hogy a modern technológiák ismerete és (az elsősorban a néphagyomány közvetítette) tradicionális tudások birtoklása nem alternatívák, hanem egymást szervesen kiegészítő műveltségtelemelek.

1991-ben drámai felhangot kapott a probléma: emberéletéről van szó! Az iskolázásból kiszoruló halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok nagy tömegének kell szinte utolsó szalmaszálként segítséget nyújtani a képzésben. Azóta valóságos rendszerem lett az oktatásban a speciális szakiskola, a 9-10. osztály, a törvénytervek feletti vitának is egyik kulcskérdése.

Mint iskolaszervezetési probléma is az érdeklődés homlokterében áll. De pedagógiai problémának sem utolsó: Pedagógus kollégáink jelentős része fél a korosztálytól, a 14-16

évesektől, kiktől eddigi reflexei szerint akár meg is szabadulhatott. Eszköztelennek érzi magát. Ráadásul – gondoljunk bele! – nem is "saját nevelésű deviánsait" kapja vissza, a 9-10. osztályosok javarészt a körzeten túli iskolákból érkeznek. (Ma a 9-10. osztályokat szervező iskolák jó része anyagi szempontból sem érdektelen a "bértanulókkal" szemben.) A releváns tudások elkötelezett tanárai pedig éppen arra esküsznek, hogy e tudások közvetítésének szükségszerűen aktivizáló, gyakorlatias metodikája kiindulópontja lehet általánosabb iskolai didaktikai "forradalomnak", paradigmaváltásnak, hiszen magától értetődő terepe a projektmódszernek.

Ilyen kérdésekről cseréltek eszmét és tapasztalatot Pécsszabolcson, a szóbanforgó kezdeményekben élenjáró egykori bányatelepi iskolában, ahol ma is nyereséges az iskolaszövetkezeti mozgalom, ahol szőni és gyerekek maradni tanítják a cigánylányokat, ahol a szövetkezet megvásárolta az árván maradt helyi mozit, ahol az amerikai farmerszövetség szakértője segíti a Közoktatásfejlesztési Alap támogatásával kibontakozó innovációt.

Két napon át folyt az intenzív tapasztalatcsere. Polgármester, minisztériumi főosztályvezető, zöld párti aktivista, iskolaigazgató, technika tanár, kutató, főiskolai oktató, tanító, középiskolai tanár, gyermekotthoni nevelő, népművelő, népművész és számítástechnikus Mőzstől Tiszavasváriig, Körömtől Székesfehérvárig cserélte ki véleményét, gondjait és sikereit.

A legveszélyeztetettebbek, a középiskolában tovább nem tanuló 14-16 évesek javára.

A pannonhalmi Bencés Kiadó kiadványaiból:

L. Pacomio – P. Vanetti: Kis Bibliai Atlasz (hitoktatási segédlettel minősítve)

Az Úr szolgálatának iskolája (a gimnázium tanárainak tanulmányaiból)

Mészáros István: A Pápai Bencés Gimnázium

Mészáros István: Iskola Szent Márton hegyén

C. Balducci: Sátánizmus és rockzene

Kindelmann Győző: Betlehemi történetek (10 éven aluliaknak)

Megrendelhetők:

9090, Pannonhalma, Vár 1.

Tel. és fax: 96/70011

A TermészetBÚVÁR tartalmi törekvései

Az 1990-ben ökológiai magazinként megújult lap a kor követelményeinek megfelelő

környezeti kultúra kialakítását és minél szélesebb körű meghonosítását tekinti fő hivatásának. Célja az ember és a természet viszonyának jobbítása, a környezetkímélő, környezetbarát életmód – szemlélet és magatartás – ökológiai megalapozása és vonzóvá tétele a legjobb hazai hagyományok, valamint külföldi példák hasznosításával.

A TermészetBÚVÁR családi érdeklődés felkeltésére és kielégítésére törekszik. Ezen belül megkülönböztetett figyelmet fordít a tanuló ifjúság – az általános iskolák felső tagozatosai, a középiskolások, a pedagógusképző intézmények hallgatói –, továbbá a fiatalok nevelésében meghatározó szerepet betöltő pedagógusok megnyerésére. Egyebek között az is erre kötelezi, hogy cikkei ajánlott illetve kötelező irodalomként segítik az évenként ötezernyi tizenévest megmozgató Kitaibel Pál országos középiskolai biológiai tanulmányi verseny, illetve a Herman Ottó és a Csak egy Földünk van! általános iskolai vetélkedő résztvevőit.

További előrelépési lehetőséget kínál a lap számára, ha utat keres és talál a szomszédos országok magyarul tanuló vidékeinek oktatási intézményeihez.

Mindezt figyelembe véve a szerkesztőség olyan TermészetBÚVÁR készítésére törekszik, amely

- szakmailag hiteles, műfajilag változatos, olvasmányos cikkeket és az írott szó hatását megtetőző látványos illusztrációkat közöl;

- sajátos eszközeivel pótolja a környezeti nevelés foghíjait, kiegészíti, előbbé teszi a kötelező iskolai tananyagot;

- egyes elemeiben és összefüggéseiben bemutatja a flórát, a faunát, beavat a természet titkaiba;

- szemléletes példákkal bizonyítja az ember és a természet szoros kapcsolatát, egymásra utaltságát;

- a tőlünk földrajzilag távoli tájak és az ott élő emberek bemutatásával erősíti az egyetemesség, az összetartozás gondolatát;

- a szívhez és az észhez együtt szólva egységes egészként jeleníti meg a hazát: bemutatja tájait, természetes és alkotott értékeit, s ezzel is egyengeti megszerettetésének útját;

- pellengérré állítja a természetet és a településeket károsító, elcsúfító szokásokat, torz magatartásformákat;

- népszerűsíti a mindannyiunk érdekeit kifejező viselkedési kultúrát és ennek legkiválóbb megismerőit;

- szolgáltatásaival, ajánlásaival arra ösztönöz, hogy minél többen töltsék kellemesen és hasznosan szabadidejüket a természetben;

- praktikus tanácsokat ad az egészséges életmód, táplálkozás különféle területeinek megismeréséhez és előnyeinek kiaknázásához;

- ötleteket kínál a profiljába illő termé-

szetközeli hobbik műveléséhez.

A lap ezzel új életre kelti, és a mai követelményekkel összhangban gazdagítja legjobb hagyományait. Úgy válik a természetközeli életmód magazinjává, hogy korszerű ismeretekkel, az összefüggések megismertetésével ösztönzi a környezetbarát szemlélet és cselekvés társadalmi méretű kialakulását.

Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai Tanulmányi Verseny

Az 1991/92. tanévi országos döntőben kiemelkedő helyezést elért tanulók és felkészítő tanáraik:

Szakközépiskola első évfolyam

1. Fekete László (Mátészalka, Baross László Mezőgazdasági Szakközépiskola), felk. tanára: Erdélyi Miklós

2. Tuba Péter (Szombathely-Olad, Herman Ottó Mezőgazdasági Szakközépiskola) felk. tanára: Horváth Tiborné

3. Tóth Judit (Ajka, Bródy Imre Gimnázium és Szakközépiskola) felk. tanára: Mihályfiné Kovács Eszter

Szakközépiskola második évfolyam

1. Lajos János (Szeged, Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola) felk. tanára: Mészáros Tiborné

2. Fodor János (Sopron, Roth Gyula Erdészeti és Faipari Szakközépiskola) felk. tanára: Hoczek László

3. Molnár Zsolt (Békés, Mezőgazdasági Szakközépiskola) felk. tanára: Lennert József

Gimnázium első évfolyam

1. Kántor Attila (Kisvárd, Bessenyei György Gimnázium) felk. tanára: Jakab Eleonóra

2. Nemcsik János (Pannonhalma, Bencés Gimnázium) felk. tanára: Dr. Rékási József

3. Antunovics Balázs (Érd, Vörösmarty Gimnázium) felk. tanára: Dr. Szerényi Gábor

Gimnázium második évfolyam

1. Lukács Krisztina (Heves, Gimnázium) felk. tanára: Lukács Józsefné

2. Keszler Gergely (Pápa, Türr István Gimnázium) felk. tanára: Mozgai Zsolt

3. Józsa András (Szombathely, Nagy Lajos Gimnázium) felk. tanára: Horváth Judit

A magyar ugar. A kiegyezéstől a II. világháborúig

A Hilscher Rezső Alapítvány támogatásával megjelent "egyetemi segédkönyv" kiválóan alkalmazható a középiskolai történelemtanításban is.

A kötet összeállítója, Léderer Pál öt fő részre bontotta könyvének anyagát. Ezek a következők: Településszerkezet, városfejlődés; A népesség mozgásai; "Magyarok" és "nem-magyarok"; Politikai és államigazgatási struktúra; Kapitalizálódik az ország...

Léderer a történeti források széles köréből válogatott: mintegy fele-fele arányban merített a korabeli (1867-1939) munkákból, illetve a legutóbbi 10-20 év történelmi tanulmányaiból.

A válogatás műfaji tekintetben is változatos képet mutat: levéltári anyagoktól (p.l. jegyzőkönyvek, kérvények) kezdve, szintetizáló tanulmányokon keresztül, "szépirodalmi" (riport, szociográfia) írásokig terjed a skála. E változatoság révén a szerzők között éppúgy megtaláljuk a századvég és a századelő neves szépíróit (Jókai, Mikszáth, Krúdy, Móra, Móricz), mint a mai magyar történész-nemzedékek különböző képviselőit (Hanák Péter, Vörös Károly, Lackó Miklós, Gergely András, Gerő András stb.). A magyar történetírás klasszikusai közül képviselteti magát a kötetben pl. Fényes Elek (A magyar elem s ellenesei, Lakosok), Jászi Oszkár (A nemzetiségi sérelmek konkrét tartalma, A kapitalizmus és a zsidóság) és Bibó István (A magyar közigazgatásról).

A könyv olvasása közben különösen plasztikus kép rajzolódott ki e sorok írójában a századvég Budapestjéről, a századeleji kívándorlásról, a magyar zsidóságnak a tárgyalt időszakon belüli helyzetéről, a parasztság állapotának változásairól.

A magyar ugar. A kiegyezéstől a II. világháborúig (Társadalomtörténeti háttérinformációk) Összeállította: Léderer Pál, Bp. ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke – T-Twins Kiadói és Tipográfiai Kft. 1991, 338 oldal (Társadalomtörténeti olvasókönyvek c. sorozat)

DEÁK FERENC